

24. 4. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kumulace žalobních nároků a nepřipustnost odvolání z důvodu bagatelní výše žalované pohledávky

Odvolání není podle ust. § 202 odst. 2 občanského soudního řádu přípustné proti rozsudku vydanému v řízení, jehož předmětem bylo v době vydání rozsudku peněžité plnění nepřevyšující 10 000 Kč, k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží. - Kdy lze obejít toto omezení spojením více žalobních nároků? Rozhoduje, zda se kumulované nároky zakládají na stejném skutkovém základu, anebo mohou mít rozdílný skutkový základ? Rozhoduje, zda jde o spojení nároků jednoho žalobce nebo může jít o nároky více žalobců?

Pro úplnost dodejme, že pravidlo citované dle ust. § 202 odst. 2 občanského soudního řádu (o. s. ř.) neplatí u rozsudku pro uznání a u rozsudku pro zmeškání.

Kumulace nároků jednoho žalobce se stejným skutkovým základem

Ústavní soud se v nálezu spis. zn. IV. ÚS 3153/15, ze dne 27. 9. 2016, vyslovil tak, že: **Je zcela věcí žalobce, čeho se svou žalobou domáhá; pokud přitom v jedné žalobě spojí několik i samostatně projednatelných nároků a nalézací soud (tj. soud prvního stupně) rozhodne o peněžitém plnění, není v pravomoci odvolacího soudu tuto částku následně členit na dílčí položky, které, každá samostatně, nedosahují hranice bagatelní částky pro odvolací řízení (ust. § 202 odst. 2 o. s. ř.).**

Žalovanému dlužníkovi v dané sporné věci uložil soud prvního stupně, aby zaplatil žalujícímu věřiteli 10 600 Kč s příslušenstvím a náklady řízení. Dlužník se odvolal, ale odvolací soud jeho odvolání zamítl jako nepřipustné (a uložil mu zaplatit i náklady odvolacího řízení). Žalovaná, a žalobci soudem prvního stupně prisouzená, částka ovšem sestávala ze dvou samostatných nároků uplatněných žalobcem v jedné žalobě - 2 x 5300 Kč, přičemž každý nárok by - být posuzován samostatně - byl bagatelní částkou. Žalovanému tedy nezbylo než se obrátit na Ústavní soud, který mu vyhověl. Stěžovatel namítal ve své ústavní stížnosti, že rozdělení žaloby na dvě samostatné bagatelní věci odvolacím soudem není správné a z povahy věci neplyne. Žalobní tvrzení bylo shodné, lišilo se pouze časovým obdobím pojištění a datem urgencye, k oběma nárokům bylo vedeno stejné dokazování. (Nadto soud prvního stupně poučil žalovaného dlužníka o možnosti podat proti rozsudku odvolání.)

Ústavní soud konstatoval, že rozhodnutí odvolacího soudu vychází z předpokladu, že je primárně věcí soudu, jak posoudí žalobní návrh z hlediska výše žalované částky, respektive co do tzv. bagatelní hranice rozhodné pro přípustnost odvolání (ust. § 202 odst. 2 o. s. ř.). Ústavní soud je naopak přesvědčen, že je **primárně věcí žalobce, jakým způsobem v duchu dispoziční zásady ovládající sporné řízení zkumuluje své nároky do jedné žaloby - jakého "peněžitého plnění" se v jednom řízení domáhá, a pokud "sečte" více nároků do jedné žaloby, pak to zásadně nemůže mít vliv na přípustnost odvolání, i kdyby jednotlivé "dílčí nároky" hranici bagatelního sporu nepřesahovaly.** Rozhodne-li se žalobce ze sobě jasných a srozumitelných důvodů podat žalobu, kterou se domáhá zaplacení opakovaného plnění založeného na jednom skutkovém základě, není možné, aby soud, pro zjednodušení či zpřehlednění takto projevenou vůli

mění, bez ohledu na to, který z účastníků je takovou změnou dotčen, resp. zda je taková změna fakticky ve prospěch žalobce, jako tomu bylo v projednávané věci. Ústavní soud dospěl k závěru, že výklad provedený odvolacím soudem je proti smyslu zákona a v rozporu s právem na spravedlivý proces. Je zcela věcí žalobce, čeho se domáhá, a je-li rozhodnuto o žalobě a výsledné peněžité plnění převyšuje limitní hranici danou v ust. § 202 odst. 2 o. s. ř., není v pravomoci (odvolacího) soudu tuto částku následně dělit na "dílní plnění", která, každé samostatně, limit 10 000 Kč nepřesáhnou. Zákon v naposledy citovaném ustanovení hovoří o "peněžitém plnění", nikoliv o "dílních nárocích".[1] Postup zvolený odvolacím soudem nepřipustně omezuje žalovaného v právu na spravedlivý proces, na projednání jeho věci neustranným a nezávislým soudem, neboť mu fakticky "odnímá odvolací instanci". Uvedený postup je o to absurdnější, mají-li obě požadovaná peněžítá plnění společný skutkový základ - jde o žalobní nárok uplatněný na totožném závazkovém základu a toliko za dvě různá období, navíc na sebe bezprostředně navazující, přičemž rozdělení na dva samostatné nároky bylo možno dovozovat výhradně z toho, že žalobce sám a na základě svých vlastních pohnutek rozdělil nárok do dvou samostatných období, před podáním žaloby jej na stěžovateli za každé období vymáhal zvlášť, následně ovšem nárok zažaloval vcelku za obě období.

Kumulace nároků jednoho žalobce se samostatným - rozdílným skutkovým základem

Nejvyšší soud ČR pak zcela nezávisle - týden před popisovaným rozhodnutím Ústavního soudu ve svém usnesení spis. zn. 21 Cdo 3480/2015, ze dne 22. 9. 2016, uzavřel: **Je-li žalobou uplatněno několik nároků na zaplacení peněžité částky se samostatným skutkovým základem, pak soud ve vyhovujícím výroku rozsudku vždy žalovanému uloží povinnost k jedinému peněžitému plnění, které je součtem jednotlivých dílních plnění (třebaže se samostatným skutkovým základem). Rozhodl-li soud prvního stupně v rozsudku o více nárocích se samostatným skutkovým základem, nezkoumá se přípustnost odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně ve smyslu ust. § 202 odst. 2 o. s. ř. ve vztahu k jednotlivým nárokům samostatně. Z hlediska ust. § 202 odst. 2 o. s. ř. je rozhodující, zda celková výše peněžitého plnění, o němž bylo rozsudkem rozhodnuto (lhostejno, zda jedním, nebo více výroky), převyšuje 10 000 Kč, aniž by bylo významné, zda toto peněžité plnění představuje více nároků se samostatným skutkovým základem, z nichž některý (některé) uvedenou částku nepřevyšuje (nepřevyšují). I když tedy některý z více nároků na zaplacení peněžité částky se samostatným skutkovým základem, o nichž bylo rozhodnuto rozsudkem soudu prvního stupně, nepřevyšuje 10 000 Kč, je odvolání proti rozsudku ve vztahu k tomuto nároku přípustné, převyšuje-li uvedenou částku součet nároků, o nichž soud v rozsudku rozhodl.**

A podobně se posléze vyslovil zase Ústavní soud ve svém nálezu spis. zn. I.ÚS 2143/16, ze dne 19. 12. 2017: **Je zcela věcí žalobce, čeho se svou žalobou domáhá; pokud přitom v jedné žalobě spojí několik i samostatně projednatelných nároků a nalézací soud rozhodne o peněžitém plnění, není v pravomoci odvolacího soudu tuto částku následně členit na dílní položky, které každá samostatně, nedosahují hranice bagatelní částky pro odvolací řízení (ust. § 202 odst. 2 o. s. ř.). Opačný přístup je zásahem do práva na projednání věci neustranným soudem.**

Kumulace nároků více žalobců se stejným skutkovým základem

A v době nedávné pak Nejvyšší soud ČR rozhodl o publikaci usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2018, spis. zn. 91 Co 461/2017, ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, a to na poradě občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu dne 14. 11. 2018 (informace zveřejněna na www.nsoud.cz 13. 3. 2019).

Předmětem řízení před soudem prvního stupně byly nároky žalobců na zaplacení 1481,21 Kč s

příslušenstvím jako slevy z ceny zájezdu. Řízení bylo vedeno o samostatných nárocích žalobců, kteří se nacházeli v samostatném procesním společenství (ust. § 91 odst. 1 o. s. ř.). Soud prvního stupně svým rozhodnutím uložil žalované, aby zaplatila každému ze žalobců požadovanou částku 1481,21 Kč spolu s úrokem z prodlení a dále povinnost zaplatit každému ze žalobců náhradu nákladů nalézacího řízení, a to žalobci a) ve výši 17 838,37 Kč, žalobkyni b) ve výši 13 635,61 Kč, žalobci c) ve výši 13 136,76 Kč, žalobkyni d) ve výši 12 525,61 Kč, žalobkyni e) ve výši 14 291,06 Kč, žalobci f) ve výši 12 865,61 Kč, žalobkyni g) ve výši 12 835,61 Kč, žalobkyni h) ve výši 12 525,61 Kč, žalobci i) ve výši 15 338,26 Kč, žalobci j) ve výši 12 525,61 Kč, žalobci k) ve výši 14 168,41 Kč, žalobci l) ve výši 12 735,61 Kč, žalobkyni m) ve výši 17 205,47 Kč a žalobkyni n) ve výši 12 815,61 Kč.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná cestovní kancelář odvolání, a to do výroků o náhradě nákladů řízení. Namítla, že rozhodnutí soudu prvního stupně je nesprávné, neboť předmětem řízení byl nárok na zaplacení celkové částky 20 737 Kč, ale na nákladech řízení byla žalobcům přiznána náhrada ve výši celkem 217 280,21 Kč. Nároky žalobců byly přitom uplatněny hromadně a se zastoupením nebyla spojena větší náročnost, neboť skutková tvrzení byla naprosto totožná stejně jako výše požadovaného plnění, náročnost jednotlivých úkonů právní služby byla zcela srovnatelná se zastupováním žalobce jediného. Žalovaná namítala, že soud prvního stupně nedodržel kritérium účelnosti a přiměřenosti náhrady nákladů řízení, že za účelně vynaložené náklady lze považovat toliko náklady potřebné k účelnému uplatňování nebo bránění práva.

Právní závěry usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 3. 2018, spis. zn. 91 Co 461/2017, jsou shrnuty takto: **Jsou-li ke společnému řízení spojeny samostatné nároky více žalobců (v subjektivní kumulaci) na zaplacení peněžitého plnění, jež jednotlivě nepřevyšují 10 000 Kč, nepočítaje v to příslušenství, není dle ust. § 202 odst. 2 o. s. ř. přípustné odvolání proti rozsudku vydanému ve společném řízení o všech těchto nárocích, byť v souhrnu výši 10 000 Kč přesahují. To platí i v případě odvolání podaného žalovaným, jímž se napadá rozsudek vydaný ve společném řízení o všech jednotlivých nárocích více žalobců, o nichž bylo rozhodnuto rozsudkem vydaným ve společném řízení.**

Richard W. Fetter

právník věnující se pracovnímu a občanskému právu

[1] V textu článku však užíváme pro zjednodušení i termínu „nárok“ či „nároky“.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnícké](#)

osobě

- Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu
- Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí
- Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026
- Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky (EU): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí
- Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu
- Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu
- Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?
- Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše